

Kristiansand
kommune

En rød tråd fra barnehage til skole

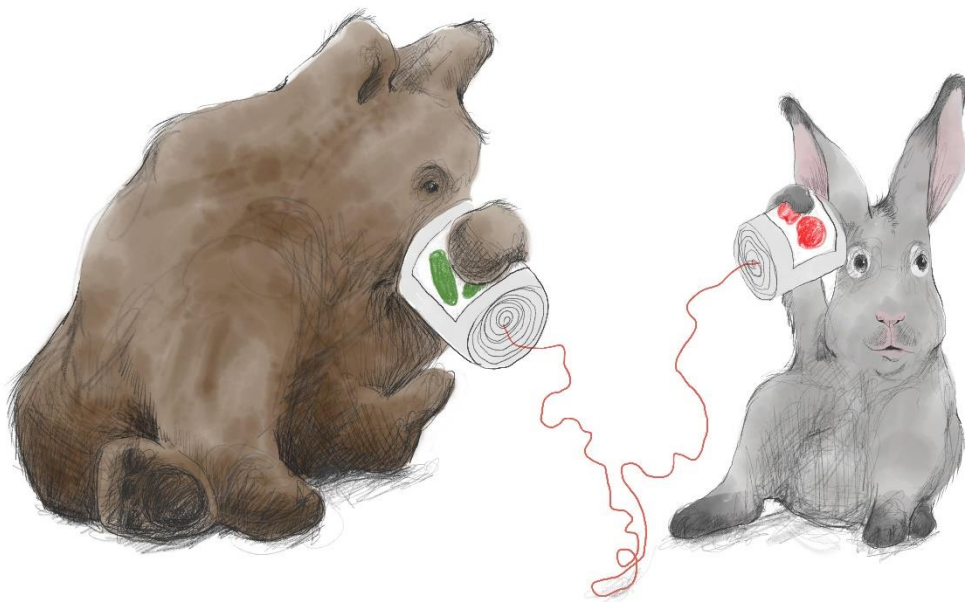
Overgangsryggsekk

Innhold

- 1. Innledning**
- 2. Styrende dokumenter**
- 3. Teoretisk innramming**
- 4. Praktisk bruk barnehage**
- 5. Praktisk bruk SFO og skole**
- 7. Avslutning**

1. Innledning

Dette dokumentet beskriver tanken bak, kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn, og prinsipper for bruk av overgangsryggsekken i Kristiansand kommune.

Ideen kom fra et liknende prosjekt i Stavanger, og våren 2022 ble det satt i gang en arbeidsgruppe som skulle utforme en overgangsryggsekk til bruk i alle kommunens barnehager og skoler, for å lette overgangen for barna. Barna skal oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole. De skal avslutte barnehagelivet på en god måte, og være trygge til å møte skolehverdagen.

Arbeidsgruppen besto av representanter fra SFO, skole og barnehage, og ble ledet av Gudrun Svensson og Dag Røise, rådgivere i oppvekst.

Overgangsryggsekken er et arbeidsredskap, en fysisk sekk hvor det er samlet konkreter og et tipshefte, og innholdet er likt i alle sekkene over hele kommunen. Det har vært en avveining om hvorvidt bydelene selv skal kunne fylle sekken med relevant innhold, men vi tenker det er et poeng at det er likt over hele kommunen, for å ivareta barn som flytter før skolestart.

Sekkene leveres ut våren 2023, og skal være operative som et ledd i arbeid med overganger, som beskrevet i plandokumentet ["En rød tråd"](#).

2. Styrende dokumenter

Verdigrunnlaget for arbeidet med overgangene er nedfelt i læreplanverkets overordnede del (LK2020), Rammeplan for barnehagen, Rammeplan for SFO og strategi for kvalitet i barnehage og skole.

Overgangsryggsekken skal være til hjelp for å trygge overgangen fra barnehage til SFO og skole. Arbeidet med å sikre gode overganger mellom barnehage og skole er regulert i Opplæringsloven §13.5, Friskolelova §5.5 og Lov om barnehager §2a. I **Rammeplan for barnehagen** står følgende;

Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

Rammeplan for SFO;

SFO skal bidra til å skape en god og trygg overgang fra barnehage til skole og SFO sammen med skolen og barnehagen, jf. opplæringsloven § 13-5 og barnehageloven § 2a. Det er skoleeier som har hovedansvaret for samarbeidet.

Det er en fordel om barna får mulighet til å bli kjent med det fysiske miljøet og personalet i SFO før skolestart. Særlig for barn på 1. trinn som starter i SFO før sin første skoledag, spiller SFO en viktig rolle i oppstartsfasen. SFO skal støtte barna den første tiden for å bidra til at barna opplever trygghet og tilhørighet.

I støttemateriell for overganger barnehage til SFO utgitt av Utdanningsdirektoratet

Gjenkjennelige leke- og læringsmaterialer

Barna styrer i stor grad selv leken i SFO. Initiativene barn tar i lek bygger gjerne på tidligere erfaringer fra barnehage og hjem. Derfor bør personalet i SFO ha en viss kjennskap til de nye barnas lekeerfaringer fra andre arenaer, og legge til rette for at de kan oppleve sammenhenger mellom disse. Leke- og læringsmaterialer barna kjenner igjen, som klatrestativer, sandkasser, konstruksjonsmateriale, spill og bildebøker, kan bidra til at barna opplever sammenhenger og til at de får mulighet for å delta aktivt i sitt nye miljø. De felles erfaringene med materialet legger til rette for at de kan videreutvikle felles lek og aktivitet. Barnehagene med flere barn som sogner til samme skole kan, sammen med de ansatte i SFO, finne fram til lekemateriell som barna kan kjenne igjen på tvers av institusjonene.

I oppstarten bør de ansatte observere barnas deltakelse i lek og aktiviteter, vurdere hvordan de kan støtte leken, gå i dialog med barna underveis og fange opp barnas forventninger og utfordringer.

Opplæringsloven slår fast

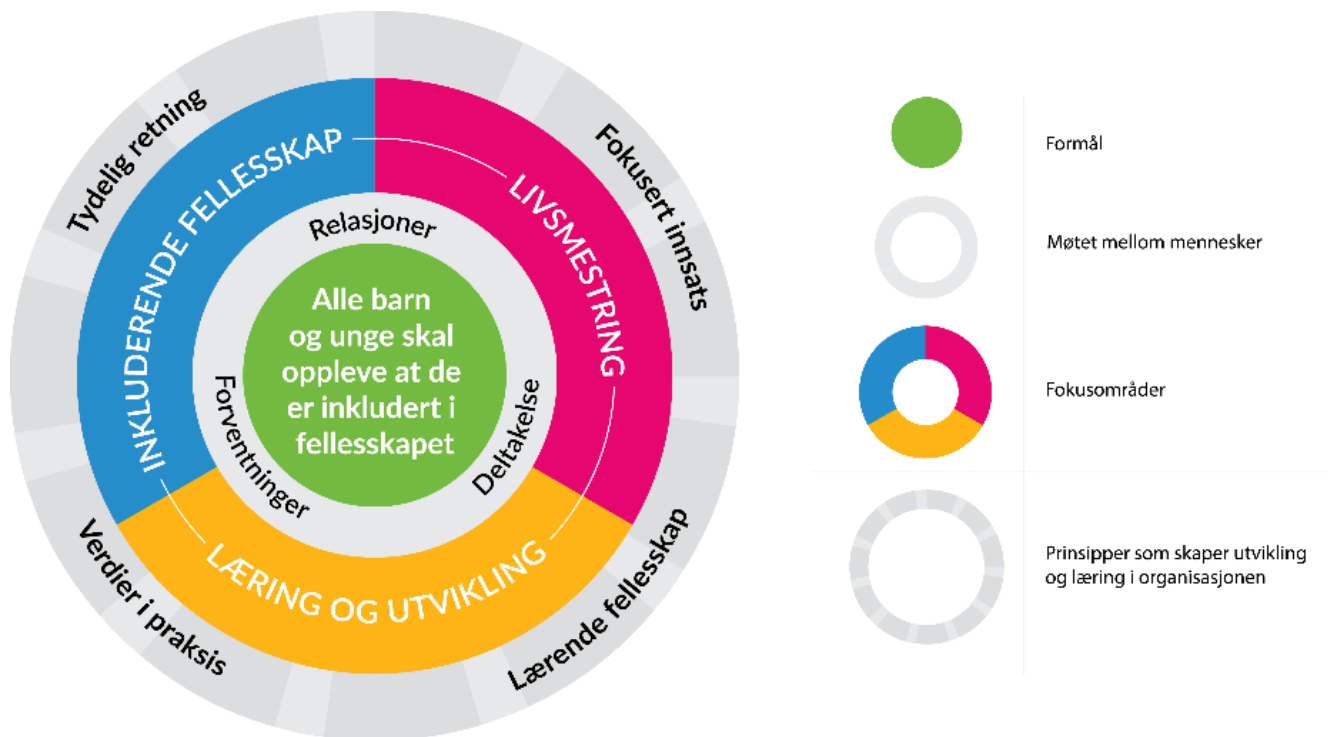
«Skolen skal samarbeide med barnehagen om barna sin overgang frå barnehage til skole og skolefritidsordning. Samarbeidet skal bidra til at barna får ein trygg og god overgang.

Skoleeigaren har hovudansvaret for samarbeidet og skal utarbeide ein plan for overgangen frå barnehage til skole og skolefritidsordning»

Barnehagen legger til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Skole og SFO tar i bruk erfaringer og arbeidsmåter fra barnehagen.

Kristiansand kommunes Rammeverk bygger på strategiplanen «Sterkere sammen for barn og unge». Formålet med alt arbeid i oppvekst er «*Alle barn og unge skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet*». Arbeid med trygge overganger er helt sentralt i dette arbeidet. Plan for overganger "[En rød tråd](#)" beskriver gjeldende rutiner, og arbeidet med overgangssekken i barnehager, på SFO og i skolen er forankret i dette dokumentet, som et verktøy i praksisfeltet.

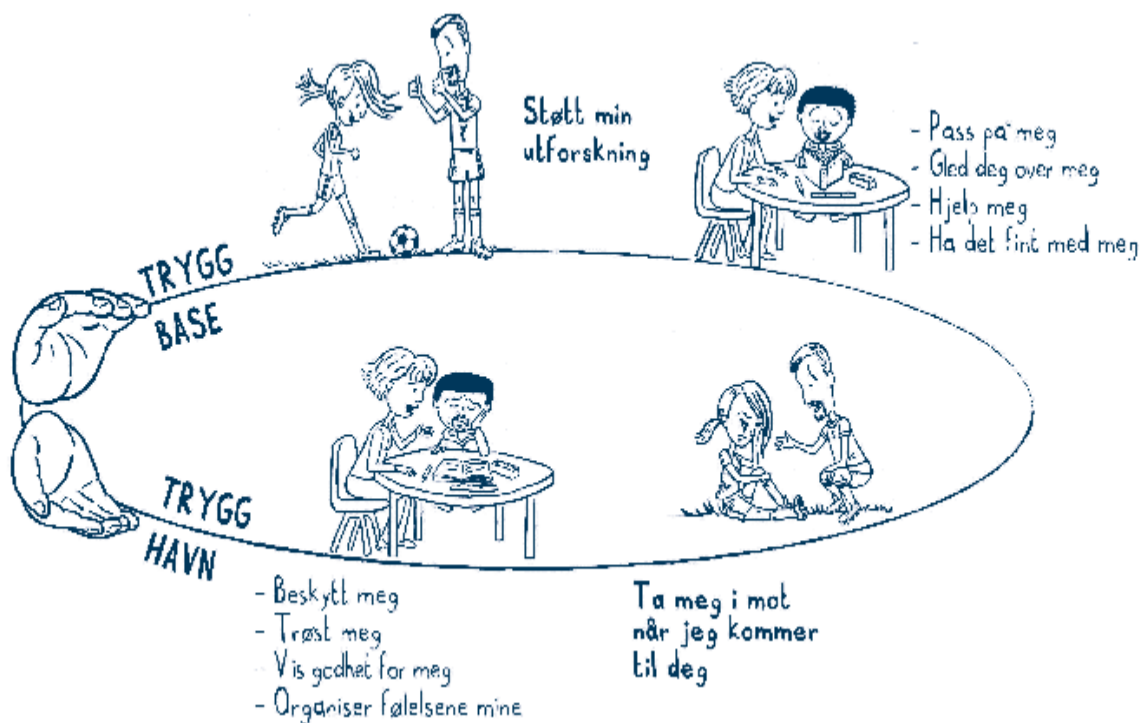

3. Teoretisk innramming

De ulike overgangene i barnehage og skole representerer en stor endring i barns og unges liv. De kan være både en kilde til utvikling og vekst, men også en risiko for nederlag og krise. I slike perioder har barn og unge behov for voksne som har evne til å forstå hva overgangen betyr for det enkelte barn, for å kunne gi den støtte det enkelte barn / den unge har behov for i sin utviklings- og læringsprosess. For at barnet / den unge skal oppleve god sammenheng i overgangene kreves et godt samarbeid mellom berørte parter; barnet, foresatte, og de ulike voksne på de aktuelle arenaene.

Gjennom hele utdanningsløpet trenger barn og unge trygge voksne, som støtter, viser godhet, beskytter og hjelper med følelsesregulering. Voksne må støtte barn og unge til vekst og utvikling, tilrettelegge for og glede seg sammen med de i nye utfordringer som livet byr på. Barnets opplevelse av trygghet og tilknytning vil være individuelt og må alltid tilpasses det enkelte barnets behov.

Trygghets sirkelen.

(Cooper, Hoffman, Marwin & Powell 1999)

Overgangen mellom barnehage og SFO/skole sikres gjennom rutiner, møtepunkt og samarbeid, felles faglige nettverk og arbeid i bydelene. Denne ryggsekken skal være til hjelp i direkte arbeid med barna.

4. Praktisk bruk barnehage

Enhetsleder/ styrer har overordnet ansvar for at arbeidet rundt overganger fungerer godt, i henhold til års hjulet i «En rød tråd». Ansvaret for implementering av overgangssekken ligger naturlig derfor hos leder i barnehagen.

Hvordan en velger å bruke sekken er i stor grad opp til den enkelte enhet, og tilpasses det arbeidet som allerede gjøres i førskolegruppene. Hovedintensjonen er at barna skal bli godt kjent med innholdet i sekken, slik at de kjenner det igjen som noe trygt, som de har sett før og kan noe om, når sekken senere også er i bruk på SFO og skole.

5. Praktisk bruk SFO og skole

De fleste barn begynner på SFO før de begynner på skolen, så overgangssekken kan være fin å bruke helt i oppstarten, for å bygge bro fra barnehagen. SFO-leder har derfor ansvaret for å, til enhver tid sørge for at sekken er komplett, samt å fylle eventyrposen med konkrete. Det er viktig å finne et hensiktsmessig sted å oppbevare sekken, og en ordning som gjør at både SFO og lærerne i første klasse kan bruke den / dele på den.

Lærere i første klasse kan i samarbeid med SFO- leder finne ulike måter å formidle bok og eventyr på, så en får til en progresjon i arbeidet.

Det er stor metodefrihet i forhold til hvordan en velger å bruke sekken, med utgangspunkt i tipsheftet. Noe av tanken er at barna møter samme boka, samme eventyret, samme rim, regler og aktiviteter, men i litt ulike varianter, slik at det er gjenkjennelig men likevel litt forskjellig, trygt, men spennende. Det sikres kontinuitet i barns læringsprosess når SFO og skole bygger videre på det barnehagen har satt i gang. Barnas innspill og medvirkning sikrer også variasjon, selv om utgangspunktet er likt.

6. Avslutning

Vær så god! Hver enhet får sin egen sekk, store enheter får to. Vi har valgt å ikke ha å mange overgangsobjekter i sekken, slik at det blir lettere å håndtere. Vårt håp er at sekken skal bli et verdifullt supplement i arbeidet rundt overgangen, til nytte for barna, slik at vi sammen kan jobbe godt mot formålet i rammeverket, - «*Alle barn skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet*».

Selve jobben må gjøres på den enkelte enhet. Bruk sekken for alt den er verdt, og la dere gjerne inspirere av hverandre! Del ideer og tips, og vær med på å gjøre overgangssekken til et levende verktøy til nytte for personalet, og til glede for barna.

Lykke til med viktig arbeid!

Kristiansand
kommune

Postboks 4
4685 Nodeland
Tlf: 38 07 50 00
www.kristiansand.kommune.no

